

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. VIII. De Homicidio voluntario vel casuali

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

untur. Sacrilegium autem alterius generis est cum quis in Clericum vel Religiosum violentas manus injicit diabolo suadente, quod crimen punitur excommunicatione reservata Summo Pontifici in *c. si quis suadente 27. quest.* 4. aut cum aliquod inhonestum committitur à persona vel cum persona Deo dicata, de quo sunt plures Canones in *can. 27. quest. 1.* Aliæ particulares sacrilegiorum species, eorumque poenæ videri possunt in *cap. Quisquis 21. 17. q. 4.* De tota autem materia sacrilegii vide *S. Tho. 2. 2. q. 99. a. 3.*

T I T. VIII.

De Homicidio voluntario vel casuali.

1. PRæcedentibus titulis actum est de iis criminum generibus quæ principaliter Deum respiciunt ejusque honoris læsionem: consequens est ut de iis breviter agamus quæ principaliter etiam tendunt ad læsionem proximi, initio facto ab homicidio, per quod proximus maximè læditur in naturalibus, cum per illud privetur vita corporali.

2. Nōmine homicidii generaliter sumpti intelligitur occisio hominis ab homine facta. Aliud autem est voluntarium, aliud casuale. Homicidium voluntarium est, quod ex voluntate

seu animo occidendi quoquo modo committitur, quod rursus subdividitur in voluntarium directè, & in voluntarium indirectè. Voluntarium directè est, quod quis committit expressè intendens & volens occidere hominem: voluntarium indirectè est, quod quis committit non intendens expressè actum ipsum occisionis, sed alium actum intendens ex quo per se & non per accidens sequitur mors, ut si quis præcisè intenderet verberationem, non autem mortem alterius, ex qua tamen verberatione sequatur mors, de quo casu agitur in *cap. fin. de homicid. in 6.*

3. Rursus homicidium voluntarium aliud est justum seu licitum, aliud injustum seu illicitum. Homicidium licitum est quod quis committit vel ad necessariam suæ vitæ defensionem cum moderamine inculpatae tutelæ, seu non excedendo limites justæ defensionis, quando alia evadendi via non suppetit, ut sumitur ex *cap. significasti 18. de homicid. c. 1. 2. 3. & 4. Cod. ad leg. Cornel. de sicariis*; vel quod committit auctoritate legis aut jussu Superioris habentis jus gladii. Homicidium illicitum est, quod extra has circumstantias cum aliqua voluntarietate committitur.

4. Demum homicidium casuale dicitur, quod fit præter intentionem committentis. Quod si non sit ullo modo voluntarium, eo quod

quod nullatenus fuerit prævisum periculum, & adhibita fuerit sufficiens diligentia ad omne periculum avertendum, tunc dicitur homicidium merè casuale, atque moraliter non imputatur si sequatur ex actione quæ de se alias sit licita, & honesta, & quæ de se cum periculo homicidii non sit conjuncta, ut est casus in *cap. Dilectus* 13. *cap. ex litteris* 14. & *cap. Joannes* 23. de homicid. Si autem homicidium sequatur ex actione aliàs illicita, aut ad periculum alienæ mortis avertendum non fuerit adhibita sufficiens diligentia; tunc homicidium imputatur, ut est casus in *c. Tua nos* 19. de homicid. *cap. Presbyterum* 7. *ead. & in c. Clerico* 38. *dist. 50.* atque punitur etiam à Jure civili, sed mitius ut constat ex *l. 1. §. Sed si clavi ff. ad leg. Cornel. de sicar. & l. si putator* 31. ff. ad leg. *Aquiliam*. Huc etiam facit *reg. 19. de reg. jur. in 6. non est sine culpa qui rei, quæ ad eum non pertinet, se immiscet.*

5. Pœna homicidii voluntarii injusti de jure civili fuit olim relegatio, & confiscatio bonorum; sed postea statuta fuit pœna capitis, ex *l. Eiusdem* 3. §. *Legis Corneliae ff. ad leg. Cornel. de sicar. & ex §. Item lex Cornelia. Instit. de publicis judiciis.*

6. De Jure autem Canonico, ejusdem criminis pœna est, primo ut homicida sit excommunicandus, ex *c. Itaq;* 20. 24. q. 3. Quod si homicida sit Clericus, deponendus est ab omni Ordine,

ac præterea prohibetur ne in Ecclesiis ullo unquam tempore lectiones legat, vel responsoria in Choro separatim cantet: sed in Psalmis apud Deum de commisso satagat veniam impetrare. Insuper in districto Claustro Monachorum vel Canoniorum regularium) si fieri potest) est recludendus, ita ut usque ad septennium vel quinquennium debeat ab Ecclesiarum introitu coerceri, juxta textum in *c. sicut dignum* 6. §. *fin. de homicid.* ubi Panor. num. 10. Quod si insuper beneficiatus sit, debet suis beneficiis spoliari, ut colligitur ex *c. Henricus 2. de Clericis pugnantis in duello.*

7. Prædictæ homicidarum pœnæ extenduntur etiam ad eum, qui homicidium casuale committit quoad personam occisam, homicidium tamen intendit, ut si quis volens ex proposito occidere Titium per ignorantiam vel errorem occidat Caium, ut docet Bart. in *l. Perspiciendum* 11. §. *Delinquunt ff. de pœnis.* Item extenduntur quoque ad eum, qui ita graviter aliquem vulneravit, ut certum esset ipsum ex eo vulnere vita excessurum, quamvis postea alius accesserit, qui alio vulnere eundem vita privavit: tunc enim uterq; percutiens tenetur de occiso, juxta *l. Ita vulneratus* 51. ff. *ad leg. Aquil.*

8. Quia autem homicidium, tam facto quam præcepto, sive consilio, aut defensione, non est dubium perpetrari, ut dicitur in *c. 2. in fine de Cleric.*

Cleric. pugnantib. in duello; ideo non solum manu sua exequens homicidium, sed etiam mandans, consulens, immediate adjuvans, prædictis homicidii poenis subiectus est, ut sumitur ex *cit. sicut dignum* 6. §. *fin. de homicid.* juncta *ibid. Glos. v. Consilium.*

9. Idem quoque juris servatur in eo, qui dat causam abortui, foetu jam animato, ut de jure civili constat ex *l. si quis 38. §. qui abortionis ff. de poenis & l. penult. C. ad leg. Corn. de sicar.* juncta *ibidem Glos. v. si quis necandi infantis*; de jure autem Canonico ex *c. sicut. 20. de homicid.* Alia ratio est ejus qui foetus inanimati causat abortum: cum enim ille proprie hominem non occidat, quamvis cæteroquin graviter delinquat, non punitur in sæculari foro poena mortis, sed alia mitiori, ut tradit *Farinac. in praxi crimin. quest. 122. num. 137.* sicut & in foro Ecclesiastico irregularitatem non contrahit, ex *cit. c. sicut. 20.*

10. Quod si contingat, aliquem causa odii vel explendæ libidinis, viro aut mulieri aliquid facere, vel potandum dare, ut non possit generare, aut cõcipere vel nasci soboles, quamvis verus homicida non sit, per quandam tamen Juris interpretationem, talis esse censetur, & ut homicida puniendus est, ex *c. si aliquis 5. de homicid.* quidquid sit utrum puniendus sit poena homicidii ordinaria, an alia mitiori, ut censet *Farinac.*

nac.

nac. in cit. quest. n. 98. In eo tamen casu, eundem non fieri irregularem ac si hominem interfecisset, docet *Glos. in cit. c. si aliquis v. ut homicida.*

11. Dixi non fieri irregularem ac si hominem interfecisset. Sciendum enim est, præter poenas in homicidium statutas de quibus hæcenus dictum est, ex homicidio oriri plerumque in occisore impedimentum quoddam seu inhabilitatem de Jure Canonico statutam, ratione cujus promoveri nec ad Ordines, nec ad beneficia potest, ac speciali vocabulo dicitur irregularitas. Sed de hac re sermo erit infra in tit. de *irregularitate.*

T I T. IX.

De Furtis.

1. Post explicationem criminis, per quod læditur proximus in vita corporali, agendum hic est de criminibus, per quæ læditur in rebus suis videlicet de furtis, de quibus etiam est expressa rubrica in 5. Decretal.

2. Furti nomine generaliter intelligitur omnis illicita usurpatio rei alienæ, invito Domino, ut habetur in §. *furtum. Inst. de obligat. qua ex delicto nascuntur.* Specialiter tamen, & strictius sumitur furtum pro usurpatione illicita, & fraudulosa rei alienæ invito Domino, ut in *l. i. ff. de*